

Tarkastusraportti

Kohde: Pello, Nivanpää, Pikkutaivaankangas

Laatu: Ruumiskalmisto ?

Rakennustarkastaja Ensio Linde soitti allekirjoittaneelle Pellosta 21.6.-83 kertoen, että heillä oli rakennuskaavoitetulla Nivanpään alueella tavattu yhtä rakennustonttia tarkastettaessa ilmeisiä ihmisen tekemiä kivilatomuksia kangasmaalla, lievässä rinteessä. Koska omakotirakentajalla oli kiire po. rakennuspohjan raivauksen vuoksi, järjestin virkamatkan paikkaan vielä samalla viikolla 22.6. Pellon kunnantalolla oli minua vastassa joukko virka- ja luottamusmiehiä sekä paikallisten lehtien edustajia. Tultuamme kyseiselle uudelle omakotialueelle, saatoin todeta, että siellä oli pääosa kaavateitä jo valmiina sekä muutamia talonpohjia raivattiin. Alueella joka pääosin käsittää Sällintie varrella olevan korttelin 232 tontin 3, oli kaikkialla lievästi itään viettävällä kankaalla kivrakennelmia. Tarkemmin aluetta silmäiltäessä näkyi, että pääosa rakennelmista muodostui 2-3 metriä pikistä, 1-1,5 m leveistä kivistä kivikasoi-⁺sta, jotka ulottuivat 2-3 kerrosta maan nykyisen pinnan yläpuolelle. Noin 3-4 kiviladelmaa oli osittain tai pahasti purettu, jolloin mielestäni osottautui kivilateen jatkuvan useita kerroksia maan alle kuopanteena. Kivilateitten ilmansuuntaa ei voinut ehdottomasti määritellä, mutta niitä oli sekä itä-länsi että etelä-pohjois-suuntaisia. Osa kivilateista, mahdollisista haudoista, oli täysin nurmettu, ja kivet erottuivat vain lievinä kohoutumina pinnasta. Hautojen ulkopuolella oli pätkittäin kiviaitaa, jota saattoi erottaa selvänä länsi ja itäpuolella sekä mahdollisesti pahasti nurmettuneena pohjoispuolella. Länsipuolella kiviaita oli paikoin kaksinkertainen, välissä oli vähintään yksi hautarakennelma. Koko kiviaitojen ympäröimän alueen laajuus oli n. 50 x 70 metriä. Hautarakennelmäksi arvioitu-

ja muodostelmia oli ainakin kuusitoista kappaletta, luultavasti kuitenkin enemmän.

Paikkakuntalaisia puhutettaessa ilmeni, että tämä rakenne oli useitten tiedossa, mutta yleinen käsitys oli, että jokin hauta olisi avattu joskus 1950-luvulla, eikä silloin mitään tavattu. Toinen versio tapahtumasta oli, että sieltä löytyi tuohikerros, jonka alla oli jotain mustaa "mönjää". Ilmeisesti eräs paikkakuntalainen opetta- ja oli keskustellut kunnan rakennusmestarin kanssa lausuen käsityksenään, ettei näistä tarvitse välittää. Joka tapauksessa eräs mahdollisista haudo^sista oli selvästi kymmeniä vuosia sitten avattu, kivet heitetty haudan ympärille ja hautakuopan suuruisen maatonut kolo erottui vielä erinomaisesti.

Katsoin paikanpäällä em. kohteen olevan joka tapauksessa kiinteä muinaisjäännös, vaikka en sanonut sen laadusta tai iästä mitään. Paikkakuntalaisten puheeseen haudoista katson kuitenkin voivani yhtyä. Kyselin, liittyikö paikkaan kirkollisia muistoja, vanhoja kappeli- paikkoja tms. Sellaisia ei tiedetty.

Neuvottelin samana iltana alueen rauhoittamisesta ja kunnanvaltuus- ton puheenjohtaja Ossi Korteniemi sekä kunnan rakennusviranomaiset lu- pasivat rauhoittaa kolme tonttia korttelissa 232, tontit 3 (pääasial- linen kohdealue) 4 ja 5. Sen sijaan emme löytäneet mitään muinais- jäänteeseen viittaavaa tontin 232:2 puolelta, joten se voitaneen raka- kentaa. Samalla ilmoitin Historian laitoksen tulevan inventointi- kurssin yhteydessä kartoittavan ko. muinaisjäännöksen syyskuussa. Käsittääkseni alue on toistaiseksi täysin suojeltu, kunta lupasi vielä alueelle kieltotaulun, jossa kiellettiin rakenteisiin kajoa- minen.

Oulussa, 30.6.-83

Pentti Koivunen

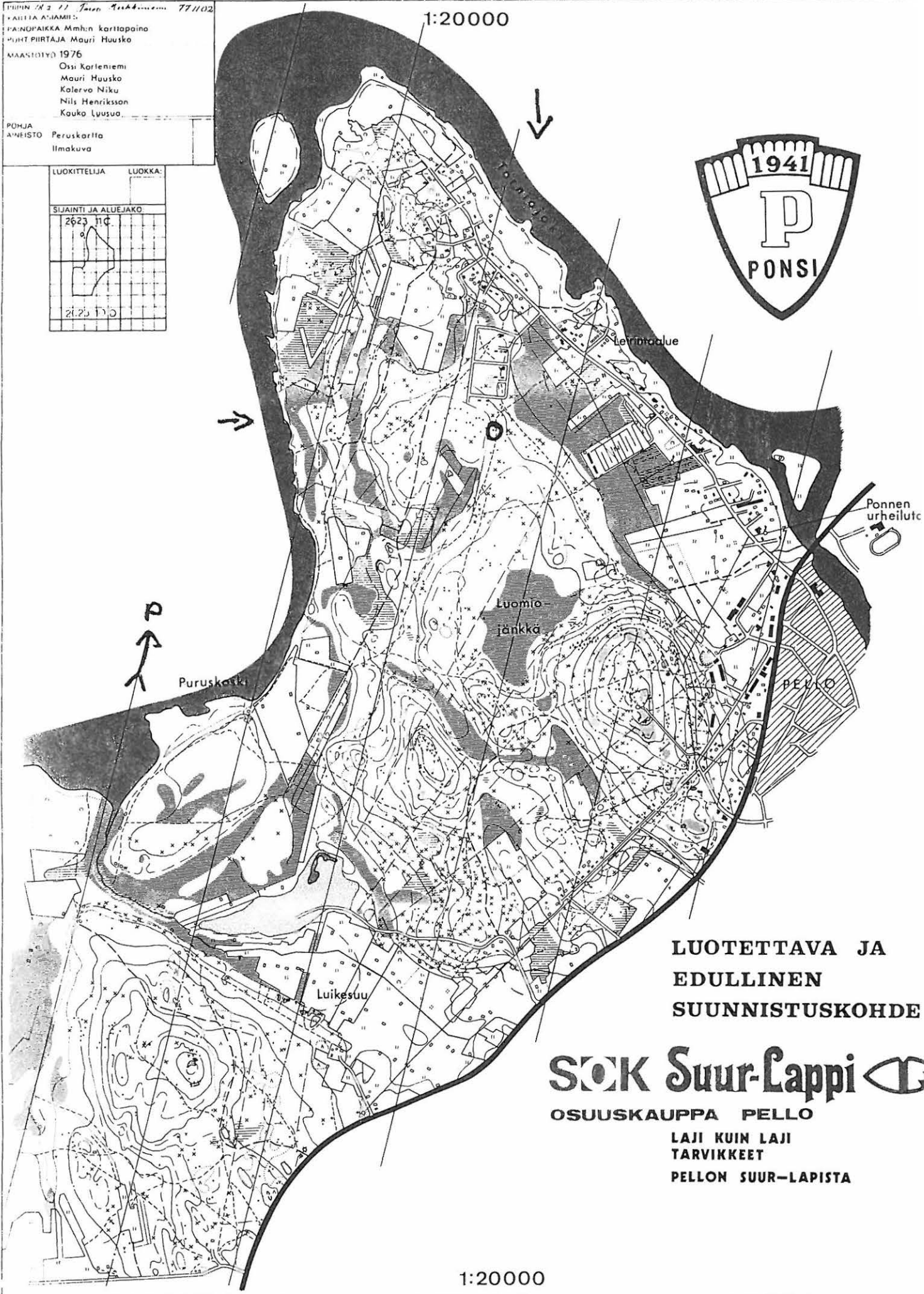
Arkeologian lehtori

PIIRIN N:o 21 Toim. keskuksessa 771102
 KÄSITTELY-AIHE: PAINOPIIKKA Mmhn karttapaino
 PIIRIPIIRITAJA Mauri Huusko
 MAANSTOITTO 1976
 Ossi Korleniemi
 Mauri Huusko
 Kalervo Niku
 Nils Henriksson
 Kauko Luusua

PÖHJÄ AINEISTO Peruskartta
 Ilmakuva

LUOKITTELIJA	LUOKKA:
SIJAINTI JA ALUEJAKO	
2623 11C	
2623 11C	

1:20000

LUOTETTAVA JA
 EDULLINEN
 SUUNNISTUSKOHDE

SOK Suur-Lappi

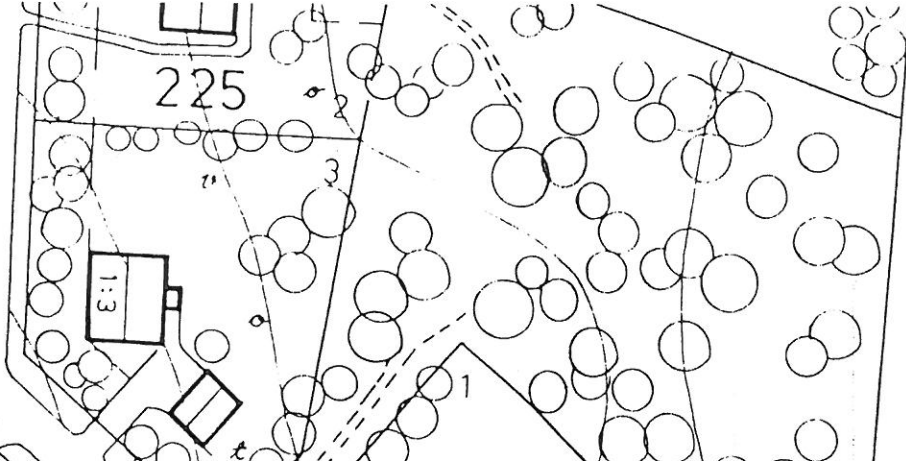
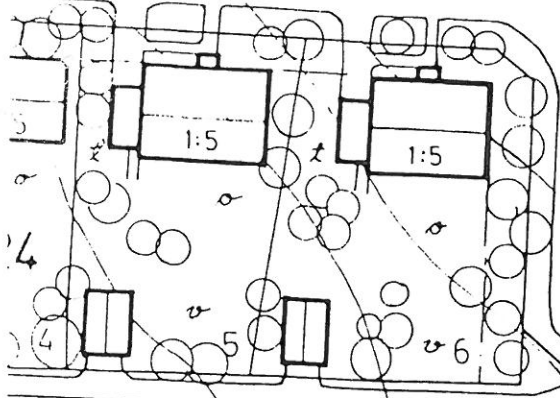
OSUUSKAUPPA PELLO

LAJI KUIN LAJI
 TARVIKKEET

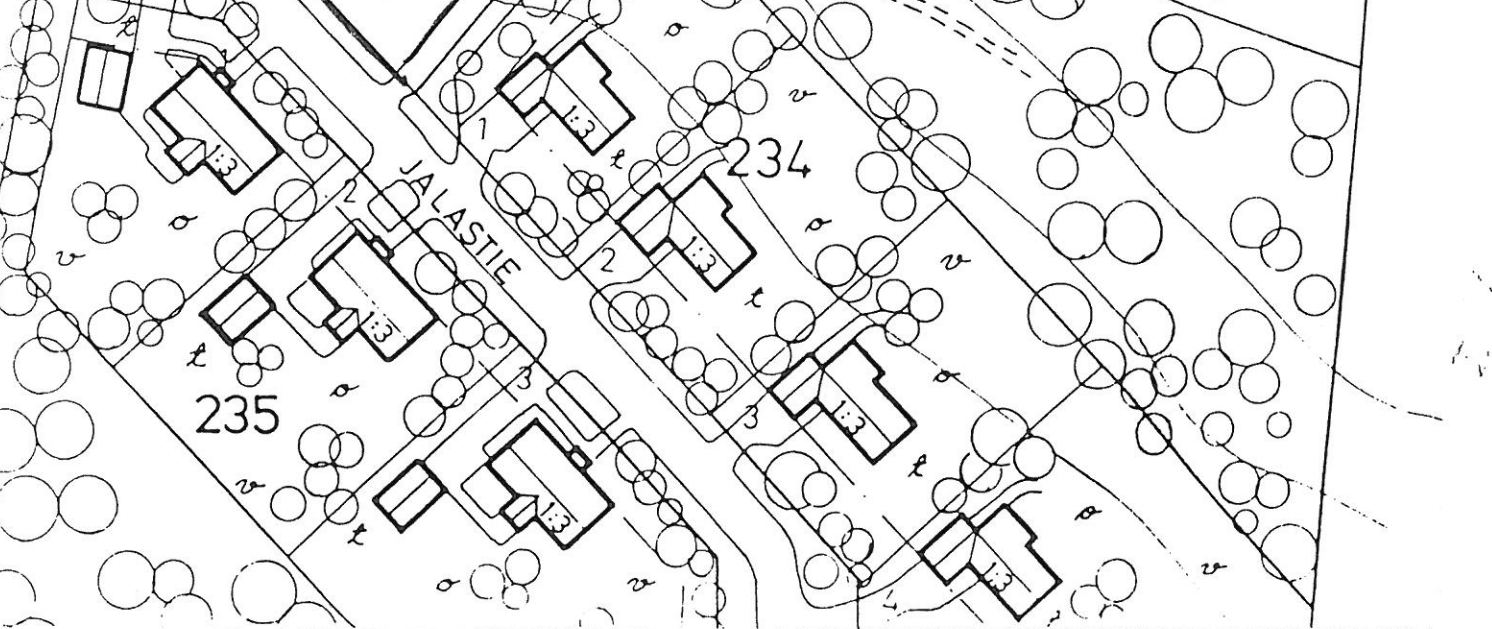
PELLON SUUR-LAPISTA

1:20000

ETAJATIE

OTE KAAVA KARTASTA

JALASTIE